

صنعت ابداع

کلامی از قرآن با اسلوب های فراوان بدیعی را ابداع گویند.

فهرست مندرجات

- ۱ - منظور از بداع
- ۲ - مثال برای ابداع
- ۲.۱ - بدایع آیه مورد نظر
- ۳ - مستندات مقاله
- ۴ - منبع

منظور از بداع

یکی از اسلوب های بلاغی و بدیعی قرآن "ابداع" است و آن عبارت از کلامی است که متضمن بدایع گوناگون باشد؛ یعنی اسلوب های بدیع فراوانی در آن به کار رفته باشد.

مثال برای ابداع

مانند آیه: "وقیل یا ارض ابلعی ماءک و یا سماء اقلعی و غیض الماء و قضی الأمر و استوت علی الجودی و قبل بعداً للقوم الظالمین؛ و گفته شد که: ای زمین آبت را فرو بر و ای آسمان (بارانت را) فرو بند. و آب فروکش کرد و کار به سرانجام رسید و (کشتی) بر (کوه) "جودی" قرار گرفت. و گفته شد: لعنت بر ستم پیشه گان (مشرک)". (هود، آیه ۴۴).

← بدایع آیه مورد نظر

"ابن ابی الاصبغ" می گوید: در این آیه بیست نوع بدیع وجود دارد که هفده مورد آن، لفظی است، که به آن ها اشاره می شود:

۱ - مناسبت کامل در "ابلعی" و "و" و "أقلعی" و استعاره در این دو؛

۲ - طباق بین ارض و سماء؛

۳ - مجاز در "یا سماء" که در اصل "یا مطراالسماء" بود؛

۴ - اشاره در "و غیض الماء"؛

۵ - ارداف در "واستوت"؛

۶ - تمثیل در "وقضی الامر"؛

۷- تعلیل؛

۸ - صحت تقسیم؛

۹ - احتراس در دعا؛

۱۰ - حسن نسق؛

۱۱ - ائتلاف لفظ با معنا؛

۱۲ - ایجاز؛

۱۳ - تسهیم؛

۱۴ - تهذیب؛

۱۵ - تمکین؛

۱۶ - انسجام؛

۱۷ - حسن بیان .

سیوطی، "اعتراض" را هم اضافه می کند.

مستندات مقاله

سیوطی، عبد الرحمان بن ابی بکر، الاتقان فی علوم القرآن، ج ۳، ص ۳۳۰.

سیوطی، عبد الرحمان بن ابی بکر، الاتقان فی علوم القرآن، ج ۳، ص ۲۸۴.

علوگ مقدم، مجد، درقلمرو بلاغت، ص ۷۱۶.

منبع

